

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Akwizycja języka obcego i drugiego, PG_00213189						
Kierunek studiów	Lingwistyka stosowana (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2027 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2028/2029		
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć					
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			angielski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			7.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rada Uczelni						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Maciej Pławski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	60.0	0.0	0.0	0.0	60
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	60		2.0		115.0	177
Cel przedmiotu	Głównym celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z teoretycznymi, psychologicznymi i neurobiologicznymi podstawami procesów przyswajania języka drugiego oraz obcego, a także wykształcenie umiejętności przekładania tej wiedzy na praktyczne decyzje dydaktyczne. W ramach zajęć studenci zgłębiają kluczowe modele akwizycji języka oraz rosnącą rolę czynników indywidualnych – takich jak wiek, motywacja, czynniki afektywne, style uczenia się czy dotychczasowe repertuary językowe (L1, L2) – analizując ich wpływ na przebieg i efektywność nauki. Praktyczny wymiar przedmiotu przygotowuje studentów do krytycznej ewaluacji podręczników i materiałów dydaktycznych pod kątem ich zgodności z prawidłowościami psycholingwistycznymi (np. dostępnością zrozumiałego inputu czy równowagą między pracą nad formą a znaczeniem). Studenci uczą się projektować jednostki lekcyjne oraz zadania językowe w oparciu o wiedzę o procesach poznawczych i sekwencjach rozwojowych w SLA, właściwie dobierając metody weryfikacji efektów kształcenia. Ważnym elementem jest również wykształcenie umiejętności diagnozowania potrzeb grup heterogenicznych oraz stosowania strategii różnicowania i wsparcia (scaffolding), co pozwala uzasadniać podejmowane działania pedagogiczne na gruncie naukowym.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[LSMU2_W05] Ma wiedzę szczegółową o współczesnych dokonaniach i badaniach prowadzonych w dziedzinie będącej przedmiotem studiów	Zna i rozumie: ma szczegółową wiedzę na temat współczesnych dokonań i aktualnych badań naukowych w dziedzinie psycholingwistyki i akwizycji języków obcych (SLA), w tym nowoczesnych koncepcji dotyczących procesów poznawczych, neurobiologicznych uwarunkowań uczenia się oraz indywidualizacji kształcenia.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[LSMU2_U04] Posiada umiejętność integrowania i stosowania wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych w sytuacjach zawodowych i naukowych	Potrafi: integrować i stosować wiedzę z obszaru językoznawstwa, psychologii i neurobiologii w sytuacjach zawodowych i naukowych, w szczególności do projektowania działań dydaktycznych, różnicowania strategii nauczania i ewaluacji materiałów językowych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[LSMU2_W03] Zna i rozumie w sposób pogłębiony powiązania językoznawstwa z innymi dyscyplinami, takimi jak psychologia i socjologia.	Zna i rozumie: w sposób pogłębiony interdyscyplinarne związki językoznawstwa z psychologią, neurobiologią i socjologią w kontekście procesów akwizycji języka drugiego/obcego oraz uwarunkowań dydaktyki językowej.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[LSMU2_U05] Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania i prezentowania własnych poglądów i formułowania wniosków.	Potrafi: merytorycznie argumentować, formułować wnioski oraz prezentować i bronić własne poglądy w dyskusji naukowej i zawodowej, uzasadniając wybór strategii dydaktycznych na podstawie wiedzy z zakresu psycholingwistyki i SLA.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
Treści przedmiotu	Wprowadzenie do SLA i interdyscyplinarne podstawy akwizycji języka obcego i drugiego. Relacje między językoznawstwem, psychologią i kognitywistyką. Pamięć robocza, uwaga i przetwarzanie informacji a struktury językowe. Główne teorie i modele SLA: hipotezy Krashena, teoria socjokulturowa Wygotskiego (<i>scaffolding</i>), koncepcja interjęzyka (<i>Interlanguage</i>) oraz sekwencje rozwojowe. Przetwarzanie inputu, interakcja i produkcja językowa (<i>comprehensible input</i>, <i>noticing hypothesis</i>, hipotezy Longa i Swain, <i>Focus on Form</i> vs. <i>Focus on Meaning</i>). Różnice indywidualne: wiek (CPH), predyspozycje, style uczenia się, czynniki afektywne (lęk językowy), dynamika motywacji (<i>L2 Motivational Self System</i>), dobrostan i autonomia. Wielojęzyczność, transfer językowy (L1, L2, L3) oraz wykorzystanie repertuarów językowych. Krytyczna analiza podręczników i materiałów dydaktycznych pod kątem zaleceń SLA (dostępność, dostrzeganie struktur, obciążenie poznawcze, balans formy i komunikacji). Projektowanie zadań wspierających automatyzację, kontrolę uwagi i samodzielną produkcję językową z wykorzystaniem <i>scaffoldingu</i>. Diagnostyka i modyfikacja strategii dydaktycznych dla grup heterogenicznych (<i>case studies</i>) – dostosowywanie zadań do wieku, motywacji i poziomu lęku językowego uczniów. Praktyczne wykorzystanie repertuarów językowych, analiza błędów interlingwalnych i dobór technik korekty (<i>corrective feedback</i>). Opracowywanie strategii budowania bezpiecznego środowiska uczenia się, dobrostanu oraz rozwijania autonomii i samooceny uczniów.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowa wiedza z zakresu językoznawstwa i lingwistyki stosowanej. Gotowość do pracy z literaturą naukową, analizy materiałów dydaktycznych oraz aktywnego udziału w zadaniach problemowych i zespołowych.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Aktywność, przygotowanie do zajęć i zadania analityczne	51.0%	15.0%
	Projekt dydaktyczny / konspekt zajęć z uzasadnieniem metodycznym	51.0%	25.0%
	Egzamin pisemny	51.0%	50.0%
	Obecność na zajęciach	80.0%	10.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Ellis, R. (2015). <i>Understanding Second Language Acquisition</i> (2nd ed.). Oxford University Press. Gass, S. M., Behney, J., & Plonsky, L. (2013). <i>Second Language Acquisition: An Introductory Course</i> (4th ed.). Routledge. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). <i>How Languages are Learned</i> (4th ed.). Oxford University Press. Dörnyei, Z., & Ryan, S. (2015). <i>The Psychology of the Language Learner Revisited</i>. Routledge. Mitchell, R., Myles, F., & Marsden, E. (2019). <i>Second Language Learning Theories</i> (4th ed.). Routledge. Huneke, H.-W., & Steinig, W. (2013). <i>Deutsch als Fremdsprache: Eine Einführung</i>. Erich Schmidt Verlag. Riemer, C. (2016). <i>Psycholinguistik und Sprachlehrforschung</i>. W: H.-J. Krumm et al. (Hrsg.), <i>Deutsch als Fremd- und Zweitsprache: Ein internationales Handbuch</i>. Walter de Gruyter. Skehan, P. (1998). <i>A Cognitive Approach to Language Learning</i>. Oxford University Press.
-----------------------	-------------------------	--

	Uzupełniająca lista lektur	Oto zintegrowana uzupełniająca lista lektur (rozszerzająca zagadnienia z zakresu psycholingwistyki, neurobiologii, wpływu motywacji oraz dydaktyki językowej): • Ahrenholz, B., & Oomen-Welke, I. (Hrsg.). (2014). <i>Deutsch als Zweitsprache</i> (4. Aufl.). Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren. • Bialystok, E. (2001). <i>Bilingualism in Development: Language, Literacy, and Cognition</i>. Cambridge: Cambridge University Press. • Chłopek, Z. (2011). <i>Nabywanie języków trzecich i kolejnych w strukturze wielojęzycznej</i>. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. • Dörnyei, Z. (2005). <i>The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition</i>. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. • Krashen, S. D. (1982). <i>Principles and Practice in Second Language Acquisition</i>. Oxford: Pergamon Press. • Long, M. H. (2015). <i>Second Language Acquisition and Task-Based Language Teaching</i>. Malden, MA: Wiley-Blackwell. • Niczyporuk, E. (2012). <i>Czynnik afektywny w procesie uczenia się języka obcego</i>. Lublin: Wydawnictwo KUL. • Riemer, C. (1997). <i>Individuelle Unterschiede im Fremdspracherwerb. Umwelt- und Lernerfaktoren unter besonderer Berücksichtigung der Motivation</i>. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren. • Swain, M. (2005). <i>The Output Hypothesis: Theory and Research</i>. In E. Hinkel (Ed.), <i>Handbook of Research in Second Language Teaching and Learning</i> (pp. 471–483). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. • Szelc-Mays, M. (2018). <i>Ewaluacja w nauczaniu języka polskiego jako obcego/drugiego</i>. Kraków: Universitas.
	Adresy eZasobów	

1. Porównanie teorii i modeli akwizycji (SLA)

(z uwzględnieniem koncepcji języka, procesów poznawczych oraz ról nauczyciela i ucznia)

Zagadnienia:

- Model natywistyczny (Krashen) a ujęcia kognitywne i interakcyjne (Long, Swain, Schmidt).
- Rola pamięci roboczej, uwagi i przetwarzania informacji w opanowywaniu struktur językowych.
- Koncepcja interjęzyka (*Interlanguage*) oraz sekwencje rozwojowe a traktowanie błędu językowego.
- Teoria socjokulturowa Wygotskiego: rusztowanie poznawcze (*scaffolding*) i strefa najbliższego rozwoju (ZPD) w klasie językowej.

Przykładowe pytania:

1. **Pytanie porównawcze:** Zestaw *Hipotezę Inputu* Krashena z *Hipotezą Dostrzegania* (*Noticing Hypothesis*) Schmidta. Wyjaśnij, jak różnią się one w podejściu do roli świadomości i uczenia się jawnego (*explicit*) w akwizycji języka.
2. **Pytanie analityczne:** Jak koncepcja interjęzyka zmienia rolę nauczyciela w procesie korekty błędów (*corrective feedback*) w porównaniu z podejściem behawioralnym?
3. **Pytanie syntetyzujące:** W jaki sposób teoria socjokulturowa Wygotskiego uzasadnia stosowanie pracy w parach i grupach jako mechanizmu stymulującego rozwój językowy ucznia?

Realizowane zadanie:

- **Tabela matrycowa i komparacja modeli:**
 - **Polecenie:** Wypełnij tabelę porównawczą dla **Modelu Monitora Krashena, Teorii Przetwarzania Informacji oraz Teorii Socjokulturowej** pod kątem 4 kryteriów: (1) *Rola środowiska/inputu*, (2) *Świadomość i procesy poznawcze*, (3) *Rola nauczyciela*, (4) *Wykorzystanie interakcji*. Dołącz krótki komentarz wskazujący, który model najlepiej uzasadnia stosowanie zadań typu *Focus on Form*.

2. Analiza materiału dydaktycznego pod kątem teorii SLA

(pod kątem dostępności inputu, obciążenia poznawczego, zbalansowania formy i komunikacji)

Zagadnienia:

- Kryteria oceny materiałów dydaktycznych w świetle psycholingwistyki i badań nad SLA.
- Dostarczanie zrozumiałego inputu (i) oraz stymulowanie produkcji językowej (*pushed output*).
- Równowaga między naciskiem na formę (*Focus on Form*) a naciskiem na znaczenie (*Focus on Meaning*).
- Przeciwdziałanie obciążeniu poznawczemu (*Cognitive Load*) w strukturze zadań podręcznikowych.

Przykładowe pytania:

1. **Pytanie krytyczne:** Przeanalizuj podany rozdział podręcznika i wskaż, które ćwiczenia służą jedynie automatyzacji struktur, a które stwarzają warunki do negocjacji znaczenia i autentycznej interakcji.
2. **Pytanie metodyczne:** W jaki sposób autorka/autor podręcznika realizuje zasadę *Focus on Form* w prezentowanym tekście? Czy zastosowane wyróżnienia graficzne lub zadania sprzyjają "dostrzeganiu" (*noticing*) reguł gramatycznych?
3. **Pytanie o obciążenie poznawcze:** Oceniaj, czy sekwencja zadań w wybranej jednostce nie przeciąża pamięci roboczej ucznia na poziomie A2/B1. Jakie modyfikacje usprawniłyby przetwarzanie informacji?

Realizowane zadanie:

- **Raport z ewaluacji psycholingwistycznej:**
 - **Polecenie:** Przeanalizuj dwustronicowy moduł z podręcznika do języka obcego na poziomie B1 i przygotuj pisemną analizę:
- 1. Określ, w jakim stopniu materiał dostarcza wartościowego inputu (i).
- 2. Wskaż zadania aktywujące przetwarzanie utajone (*implicit*) oraz jawne (*explicit*).
- 3. Zaproponuj zmianę jednego ćwiczenia zamkniętego w zadanie interakcyjne, które wymusi na uczniach negocjację znaczenia (*meaning negotiation*).

3. Projektowanie jednostki dydaktycznej w oparciu o procesy poznawcze

(z uwzględnieniem celów, sekwencji rozwojowych, *scaffoldingu* i weryfikacji)

Zagadnienia:

- Operacjonalizacja wiedzy o SLA w planowaniu lekcji (fazy: *input intake output*).
- Projektowanie wsparcia metodycznego (*scaffolding*) przy wprowadzaniu trudnych struktur gramatycznych i leksykalnych.
- Formułowanie celów ukierunkowanych na rozwój sprawności obiorczych i produktywnych z uwzględnieniem obciążenia pamięci.

	- Sposoby weryfikacji i ewaluacji kształtującej (<i>formative assessment</i>) zorientowane na budowanie autonomii ucznia. Przykładowe pytania: Pytanie operacyjne: Zaplanuj ćwiczenie wstępne (<i>lead-in</i>), którego celem jest aktywacja wiedzy uprzedniej i schematów pojęciowych uczniów przed odbiorem trudnego tekstu słuchanego. Pytanie o wsparcie (<i>scaffolding</i>): W jaki sposób stopniować poziom trudności i wycofywać wsparcie (tzw. <i>fading</i>) podczas nauczania tworzenia dłuższych wypowiedzi pisemnych lub ustnych? Pytanie o ewaluację: Jak zaprojektować informację zwrotną (<i>feedback</i>), aby korygować błędy językowe bez podnoszenia tzw. filtra afektywnego u uczniów? Realizowane zadanie: Projekt konspektu ukierunkowanego na procesy poznawcze: Polecenie: Przygotuj konspekt zajęć (45 min) skupiony na wybranej strukturze językowej. Konspekt musi zawierać: Sformułowanie celów: językowe, komunikacyjne oraz psychopedagogiczne (np. redukcja lęku, budowanie autonomii). Tabele przebiegu zajęć: z opisem działań ucznia na każdym etapie przetwarzania informacji (<i>noticing structured practice fluent production</i>). Uzasadnienie zastosowanego wsparcia (<i>scaffolding</i>): krótki komentarz wyjaśniający, w jaki sposób dobrane techniki odciążają pamięć roboczą i wspierają przechodzenie struktury do inter języka. 4. Analiza przypadku (Case Study): Różnicowanie i praca z grupą heterogeniczną (wiek, motywacja, czynniki afektywne, wielojęzyczność i repertuary językowe) Zagadnienia: - Diagnoza i modyfikacja strategii nauczania w odpowiedzi na różnice indywidualne (lęk językowy, wiek, style uczenia się). - Dynamika motywacji w klasie – operacjonalizacja teorii <i>L2 Motivational Self System</i> (Dörnyei). - Wykorzystanie transferu językowego oraz dotychczasowych repertuarów (L1, L2, L3) w dydaktyce wielojęzyczności. - Dobór strategii ukierunkowanych na budowanie dobrostanu (<i>well-being</i>), relacji i autonomii uczącego się. Przykładowe pytania: Pytanie problemowe: Jakie modyfikacje metodyczne zastosujesz wobec ucznia przejawiającego silny lęk językowy (<i>Foreign Language Anxiety</i>) i wycofującego się z interakcji ustnych? Pytanie o wielojęzyczność: Uczeń posługuje się biegle językiem angielskim (L2) i rozpoczyna naukę języka niemieckiego (L3). Jak wykorzystać jego repertuar językowy do przyspieszenia akwizycji leksyki i gramatyki, unikając jednocześnie negatywnego transferu? Pytanie o motywację: Zaproponuj 3 techniki pracy na lekcji, które pomogą uczniom sformułować ich „Idealne Ja Językowe” (<i>Ideal L2 Self</i>) i przełożyć je na konkretne cele krótkoterminowe. Realizowane zadanie: Rozwiązanie studium przypadku (Case Study): Opis grupy: Pracujesz z 10-osobową grupą młodzieży/dorosłych na poziomie A2+. Grupa jest silnie zróżnicowana: dwoje uczniów ma trudności z automatyzacją reguł i wykazuje wysoki poziom lęku przed popełnianiem błędów, trzy osoby uczyły się wcześniej innego języka obcego i szybko przetwarzają input, a pozostałe osoby wykazują spadek motywacji wewnętrznej związany z brakiem poczucia sukcesu. Polecenie do wykonania: - Zidentyfikuj czynniki afektywne i poznawcze wpływające na pracę tej grupy. - Zaproponuj modyfikację wybranego zadania komunikacyjnego, wprowadzając różnicowanie (np. różne poziomy wsparcia, wybór roli, stopniowanie trudności). Przedstaw uzasadnienie naukowe swoich decyzji, odwołując się do koncepcji filtra afektywnego, transferu oraz motywacji w SLA
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy